

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Maria Szulc (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa F. sp. z o.o. w K.

przeciwko T. sp. z o.o. w G.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 14 września 2016 r.,

zażalenia strony powodowej

na wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 31 marca 2016 r.,

1) oddała zażalenie;

**2) pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie
w sprawie.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w K. uwzględniając apelację pozwanej uchylił wyrok Sądu Rejonowego z dnia 20 lutego 2015 r. zasądzający na rzecz powódki kwotę 66526 zł z ustawowymi odsetkami i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Sąd drugiej instancji wskazał na treść ustnego uzasadnienia Sądu Rejonowego, z której wynika, że roszczenie powódki dotyczące wynagrodzenia o charakterze odszkodowawczym jest uzasadnione z tej przyczyny, iż zapasy surowców i opakowań zgromadzonych w celu realizacji zamówień pozwanej były adekwatne do rozmiarów prowadzonej współpracy, zaś wobec braku możliwości ścisłego udowodnienia szkody w postaci kosztów utworzenia i utrzymywania zapasów i przeprowadzenia na tę okoliczność dowodu z opinii biegłego, odszkodowanie zostało zasądzone na podstawie art. 322 k.p.c.

Sąd ten ocenił uzasadnienie wyroku Sądu Rejonowego, jako sporządzone z naruszeniem art. 328 § 2 k.p.c. i wadliwe w takim stopniu, który uniemożliwia dokonanie kontroli instancyjnej. Stwierdził, że Sąd pierwszej instancji nie dokonał żadnych ustaleń faktycznych i rozstrzygnięcie oparł na twierdzeniach stron, nie wskazał istotnych okoliczności faktycznych zarówno niespornych, jak i mogących stanowić podstawę faktyczną rozstrzygnięcia, nie dokonał oceny dowodów z dokumentów i osobowych oraz nie rozstrzygnął o dopuszczeniu dowodów lub o ich oddaleniu. Ponadto wadliwie przeprowadził postępowanie dowodowe rozpoczynając je od opinii biegłego, zaś brak materiału dowodowego i postanowienia określającego tezę dowodową stanowił przyczynę odmowy sporządzenia opinii przez kolejnych biegłych. Postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone z naruszeniem przepisów prawa procesowego w zakresie dowodów osobowych wskutek braku precyzyjnych tez dowodowych i formy przesłuchań. Za zasadny został uznany zarzut naruszenia art. 322 k.p.c., bo rozpoznawana sprawa nie dotyczy dochodów, zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia lub świadczenia z umowy dożywocia, a Sąd Okręgowy nie dostrzegł

także takich okoliczności, które uzasadniałyby odstępianie od ustalenia wysokości szkody. W jego ocenie uzasadnienie nie zawiera nadto, poza określeniem jako odszkodowawczego charakteru roszczenia powódki, wyjaśnienia podstawy prawnej rozstrzygnięcia, mimo że żądanie pozwu obejmuje różne roszczenia. Niedokonanie oceny materialnoprawnej roszczenia i niesprecyzowanie rodzaju szkody wyrządzonej powódce przy braku podstawy faktycznej nie pozwala na ocenę prawidłowości rozstrzygnięcia na płaszczyźnie materialnoprawnej.

Zdaniem Sądu Okręgowego rozstrzygnięcie sprawy wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości z tej przyczyny, że postępowanie przeprowadzone przed Sądem pierwszej instancji to pozór postępowania dowodowego, zaś przeprowadzenie tego postępowania w całości przed Sądem drugiej instancji i wydanie orzeczenia merytorycznego pozbawiłoby strony jednej instancji, co uzasadnia orzeczenie na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

W zażaleniu na powyższy wyrok powódka F.spółka z o.o. zarzucając naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wbrew twierdzeniu skarżącej Sąd Okręgowy wskazał na przesłanki uchylenia wyroku w aspekcie art. 386 § 4 k.p.c. stwierdzając naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. uniemożliwiające kontrolę instancyjną oraz potrzebę przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreślono, że kontrola dokonywana w ramach zażalenia przewidzianego w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. ma charakter formalny, a zażalenie ma służyć zbadaniu, czy orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji zostało prawidłowo oparte na jednej z przesłanek określonych w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. a więc, czy powołana przez sąd przyczyna opiera się na jednej z przesłanek ustawowych. Dokonana kontrola ma charakter czysto procesowy, bez wkraczania w kompetencje sądu *in merito*. Niedopuszczalne jest więc badanie merytoryczne stanowiska sądu drugiej instancji i kontrola materialnoprawnej podstawy orzeczenia, ta jest zarezerwowana bowiem do przeprowadzenia wyłącznie w postępowaniu kasacyjnym. Konsekwencją jest wąskie określenie granic kognicji

Sądu Najwyższego, a odmienne ich ujęcie jest niedopuszczalne (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2012, I CZ 136/12 z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, z dnia 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12, nie publ.).

W razie wskazania przez Sąd drugiej instancji jako podstawy uchylenia wyroku konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, rolą Sądu Najwyższego w postępowaniu zażaleniowym toczącym się na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. jest zbadanie, czy sąd ten prawidłowo rozumiał pojęcie tej przesłanki i czy przyczyny uchybień w zakresie tego postępowania przytoczone w motywach lub inne okoliczności wynikające ze wskazanego naruszenia przepisów postępowania taki wniosek uzasadniają, czy też potrzeba jedynie uzupełnienia materiału dowodowego wadliwie została zakwalifikowana jako przyczyna uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy ocenił całe postępowanie dowodowe jako przeprowadzone wadliwie co do sposobu prowadzenia dowodów, jak i wskazał na wady uzasadnienia uniemożliwiające kontrolę instancyjną.

Postępowanie apelacyjne ma charakter merytoryczny, a to oznacza, że sąd drugiej instancji nie może ograniczać się jedynie do oceny zarzutów apelacyjnych, lecz musi dokonać własnych ustaleń i poddać je ocenie pod kątem prawa materialnego. Uwzględnienie apelacji powinno zatem prowadzić do wydania orzeczenia reformatoryjnego, a jedynie wyjątkowo orzeczenia kasatoryjnego w wypadkach przewidzianych w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. – stwierdzenia nieważności postępowania, nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji oraz wtedy, gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Sąd odwoławczy z rozpoznaniem merytorycznym sprawy dokonuje równoległe kontroli prawidłowości zaskarżonego orzeczenia. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 listopada 2014 r., IV CZ 82/14 (nie publ.) kontrola ta jest możliwa jedynie wówczas, gdy możliwe jest odtworzenie toku rozumowania Sądu w oparciu o przedstawioną, zgodnie z wymogami art. 328 § 2 k.p.c., podstawę faktyczną i prawną rozstrzygnięcia, zaś w przeciwnym przypadku orzeczenie nie poddaje się weryfikacji, bo brak podstawy faktycznej przyczyny

rozstrzygnięcia uniemożliwia prawidłową subsumcję, co należy zakwalifikować jako nierozpoznanie istoty sprawy.

W sposób oczywisty uzasadnienie Sądu pierwszej instancji nie spełnia wymogów art. 328 § 2 k.p.c. pomijając podstawę faktyczną oraz wskazanie dowodów stanowiących podstawę rozstrzygnięcia i ocenę tych dowodów, jak również pomijając wyjaśnienie podstawy prawnej. Przytoczone w zażaleniu argumenty nie pozwalają na zakwestionowanie stanowiska Sądu Okręgowego co do zastosowania art. 386 § 4 k.p.c. Każda z przesłanek uchylenia wyroku określona w tym przepisie jest przesłanką samodzielną, a więc zakwalifikowanie wad uzasadnienia jako nierozpoznanie istoty sprawy, niezależnie od innych okoliczności wskazanych przez Sąd drugiej instancji, uzasadnia uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Wskazać jednak trzeba, że nierozpoznanie istoty sprawy następuje także w sytuacji dokonania przez sąd pierwszej instancji oceny prawnej roszczenia bez oparcia jej o właściwie ustaloną podstawę faktyczną i konieczności czynienia przez sąd odwoławczy po raz pierwszy lub ponownie wszystkich ustaleń faktycznych. Czyni to zasadnym uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji z uwagi na obowiązek respektowania konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, OSNIC z 2013 r., nr 5, poz. 68).

Z tych względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., o kosztach postępowania zażaleniowego rozstrzygając zgodnie z art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c.

kc

aj

